

A VALÓSÁG KESERŰSÉGE

Úgy gondolom, a **Maniére** az 1986-os évek egyik legjelentősebb verseskötete. Kukorelly most félúton van, vagy talán már át is billent. Iróniája már nem a világ ellenpontjaként funkcionál, mögötte kiépült valami elementáris, természetmelyi félelem: Kukorelly tragikus költővé vált.

Kukorelly tehát nem hagyja el a hagyományost, csak úgy tesz. Csinál egy testcselt, valahová nagyon messze elutaz, miközben a hagyományos árnyékába rejtőzik. Ahogy ő írja: lapul, meglapulni. Nem ő látható tehát, csak a hangját halljuk: amit látunk, lecsupaszított mozdulatok, embertelen gesztusok, parzsa mozgásformák. Ez a maniére. Pontosabban a maniére árnyéka. A test általában, nincs. Grammatika van, igék és igék (és főnévi igenevek), egyes és többes számban, mindenfajta személyben. A cselekvés nem épít, csak halmozódik, egymásra torlódik a gazdátlan mozdulatok.

Ez mind Kukorelly, ő, aki egyszerre nemegyszólván, személyes, vallomásos, didaktikus, nyegle és pimasz, akár egy monumentális gag. De az irónia és eszközlára már csak maszk. Az irónia a testcsel, az útvesztő. Abba hagyja a szerkezetet, a labirintust, kimegy, hogy megegyen egy kemény hanótt. (Az 1984-es kijárat) Követni? Aki vele tart, bedől, nem talál vissza, mert ez a testcsel, mert elhiszi azt, amit Kukorelly sem hisz el:

a maniere-t. Maradni kell, várni, hogy Kukorelly önmagát adja fel, és igen, a nyelvi szemét, a mondatok sodró hordaléka, a nyelvi brutalitás között olykor tragikus zokogással, tiszta fényben villan fel az ember, test és arc és szív és szenvedély, aki talán tényleg leginkább ű. ("Dolgozni kell egy durva világban, és nem hiszi el, hogy Isten küldte ezt." - Az irodalom nagy petroha)

Mert Kukorelly egyfolytában zokog. Egyszavas, hiányos mondatok bukoak hosszabbak után, hosszabbak ütnek le rövidebbeket, mint a zokogás kiszámíthatatlan ritmusában. Ez a szöveg, ami irtózva vet el magától minden hagyományos stílusengszköt, zeneibb már nem is lehetne. Mint zene, hullámzik a beszéd zavaros vize, melyben néha látni véljük a fuldokló arcát. Ilyenkor, mintha mesolyogna. Ne hiányzik tehát, hogy rajtuk akar könnyíteni.

Darvasi László

A Magyar Kiadó a JAK-füzetek sorozatában 1987-ben többek közt a következő köteteket fogja megjelentetni: Bikácsy Gergely querszegényét, Bódy Gábor filmforgatókönyveit, Csengey Dénes két monodramáját, *Dyptichon* címmel Balassa Péter szerkesztésében tanulmánykötetet Esterházy Péterről és Nádas Péterről, Tóth Gábor Ákos *Szökevények* című prózakötetét, Mészáros Sándor *A két hegyeken túl* című könyvét és Ludassy Mária Hayekkel, Rawls-szal, Kibóval foglalkozó könyvét.